

ΝΕΟΣ ΠΥΘΑΓΟΡΑΣ

ΥΠΟ

Θ. ΔΟΜΙΝΟΥ

«Κατὰ τὴν τῶν μελιστῶν εἰκόνα τῶν λόγων δεόν μετέχειν καὶ τῆς
ροδωνίᾳς τοῦ ἄνθους δρεψάμενος τὰς ἀκάνθας ἐκκλίνειν».
(Μέγας Βασίλειος).

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρόσκλησις εἰς μονομαχίαν . . . ἐπιστημονικὴν τοῦ καθη-
γητοῦ Chiaia Ercole πρὸς τὸν καθηγητὴν Λουμβρόζον. — Ἡ
Νόνα, διατὶ ὠνόμασαν οὕτως οἱ Γερμανοὶ τὴν γνωστὴν ἀσθένειαν.
— Ὁ ἄνθρωπος ὃν ἠθικόν. — Τὸ ἀβάρατον τῆς ὕλης (ὑπὸ τοῦ
Δόκτωρος Φ. Δέ-Κουρμέλλ).

ΠΡΟΚΛΗΣΙΣ

Εἰς ΜΟΝΟΜΑΧΙΑΝ . . . . . ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΝ

τοῦ καθηγητοῦ **CHIAIA ERCOLE** (πνευματιστοῦ),
πρὸς τὸν καθηγητὴν **Λουμβρόζον** (τὸν φρενολόγον).

(Συνέχεια ἴδε προηγούμενον φύλλον).

διὰ τὰ ἔματι αὐτοῖς φαίνεται, ἀπεναντίας, ὅτι δὲν θὰ ὑπομεριδιά-
σῃ περιφρονητικῶς, ἂν τὸν προσεκαλοῦν νὰ παρατηρήσῃ μίαν ἰδιά-
ζουσαν περίπτωσιν, ἀξίαν προσοχῆς καὶ ἰκανὴν νὰ προσελκύσῃ σπου-
δαίως τὸ πνεῦμα ἐνὸς Λουμβρόζου.

Ἐνοῶ ἐνταῦθα μίαν ἀσθενῆ ἀνήκουσαν εἰς τὴν κατωτέραν τάξιν
τῆς κοινωνίας· εἶνε ἡλικίας τριάκοντα σχεδὸν ἔτων καὶ λίαν ἀγράμ-
ματος· τὸ βλέμμα τῆς δὲν εἶνε οὔτε βάσκανον, οὔτε πεπρωτισμένον

δι' ἐκείνης τῆς δυνάμεως, ἣν οἱ νεώτεροι νομομαθεῖς περὶ τὸ ἐγκληματικὸν δίκαιον ὀνομάζουσιν ἀνανταγώνιστον ἀλλὰ δύναται αὕτη, ὅταν θέλη, εἴτε τὴν ἡμέραν, εἴτε τὴν νύκτα, διὰ τῶν ἐκπληκτικῶν φαινομένων τῆς ἀσθενείας τῆς, νὰ διασκεδάσῃ ἐπὶ μίαν ὥραν σύλλογόν τινα περιέργων κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον σκεπτικῶν, κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον εὐκόλων νὰ εὐχαριστηθῶσι.

Δεδεμένη ἐπὶ τινος ἔδρας ἢ κρατουμένη δυνατὰ διὰ τῶν βραχιόνων τῶν περιέργων, προσελκύει αὕτη τὰ περικυκλοῦντα αὐτὴν ἐπιπλα, τὰ ἀνεγείρει, τὰ διακρατεῖ αἰωρούμενα εἰς τὸν ἀέρα ὡς τὸ φέρετρον τοῦ Μωάμεθ, καὶ τὰ καταιβάζει πάλιν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους μετὰ κυμαντικῶν κινήσεων ὡς εἰ ὑπήκουον εἰς τὴν διεύθυνσιν ξένης τινὸς θελήσεως· αὐξάνει προσέτι τὸ βάρος των ἢ τὰ καθιστᾷ ἐλαφρότερα, κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν τῆς· προξενεῖ κρότους ἐν τοῖς τοίχοις, ἐν τῇ ὀροφῇ, ἐν τῷ δαπέδῳ μετὰ ρυθμοῦ πρὸς ἀπάντησιν εἰς τὰς ἐρωτήσεις τῶν παρισταμένων· λάμψεις ὅμοιαι πρὸς τὰς τοῦ μηχανισμοῦ ἀναπιδύουσιν ἐκ τοῦ σώματός τῆς, τὴν περικυκλοῦσι ἢ περιβάλλουσι τοὺς παρестῶτας μάρτυρας αὐτῶν τῶν θαυμασιῶν σκηνῶν· σχεδιάζει ὅ,τι ἂν θελήσωσιν ἐπὶ χάρτου ὄν τῇ παρουσιάζουσιν, ἀριθμούς, ὑπογραφάς, μονογραφίας, φράσεις, ἐκτείνουσα μόνον τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ δεικνυμένου μέρους· ἂν θέσουν εἰς γωνίαν τινὰ τοῦ δωματίου ἀγγεῖον περιέχον μίαν στοιβάδα ἀργίλου ἀπαλοῦ, εὐρίσκουσι, μετὰ τινος στιγμῆς, τὸ ἐκμαγεῖον μικρᾶς τινος ἢ καὶ μεγάλης χειρός, τὸ ἀπεικόμισμα προσώπου τινὸς θαυμαστῆς ἀκριθείας, παρατηρουμένου εἴτε κατὰ πρόσωπον εἴτε κατὰ κρόταφον, ἐξ οὗ δύναται τις νὰ σηκώσῃ προσωπίδα ἐκ γύψου· διετήρησαν οὕτω πολλὰς εἰκόνας, ὅσοι δ' ἐπιθυμοῦσι δύνανται ὡσαύτως νὰ εὐρωσιν ἐδῶ στάδιον μελέτης σπουδαίας.

Ἡ γυνὴ αὕτη ἀνυψοῦται εἰς τὸν ἀέρα, ὅσοιδήποτε κἂν ὦσιν οἱ συγκρατοῦντες αὐτὴν δεσμοί· μένει αὕτη οὕτω, φαινομένη ὡσεὶ κεκλιμένη ἐν τῷ κενῷ, ἐναντίον ὅλων τῶν νόμων τῆς στατικῆς, καὶ ἐλευθέρᾳ τοῦ νόμου τῆς βαρύτητος· αὕτη κάμνει ὥστε νὰ ἤχῃσι μουσικὰ ὄργανα, κλειδοκύμβαλα, κώδωνες, τύμπανά, ὡσεὶ ἐκρούοντο διὰ χειρῶν ἢ ἐκινουῦντο διὰ τῆς πνοῆς ἀοράτων δαιμονίων (ἐκ τῶν φυλακτόντων θησαυρόν τινα).

Θὰ ἀποκαλέσῃτε τοῦτο περίπτωσιν ἰδιαιτέραν τοῦ ὑπνωτισμοῦ, θὰ εἴπητε ὅτι ἡ ἀσθενὴς αὕτη εἶνε φακῆρης τις θῆλυς, ὃν θὰ ἐνε-

κλείετε εἰς φρενοκομεῖον . . . Σᾶς παρακαλῶ, ἔξοχε καθηγητά, μὴ ἐκτρέπετε τὸ ζήτημα· ὁ ὑπνωτισμός, εἶνε γνωστόν, δὲν προξενεῖ ἢ τὴν ἀπάτην μιᾶς στιγμῆς· μετὰ τὴν συνεδρίαν, τὸ πᾶν ἐπανερχεται εἰς τὴν προτέραν μορφήν, ἐνῶ ἐδῶ, τὸ πρᾶγμα διαφέρει· καὶ κατὰ τὰς ἀκολουθούσας ἐτι ἡμέρας, μένουσιν ἴχνη, ἀποδείξεις ἄξια παρατηρήσεως, σπουδαίας προσοχῆς.

Τί νομίζετε τώρα;

Ἄλλ' ἐπιτρέψατέ μοι νὰ ἐξκολουθήσω. Ἡ γυνὴ αὕτη, κατὰ τινὰς περιπτώσεις, δύναται νὰ μεγαλύνῃ πλέον τῶν δέκα ἑκατοστομέτρων ὁμοιάζει πρὸς κούκλαν ἐκ γουταπέρκης, πρὸς αὐτόματον νέου τινὸς εἶδους, λαμβάνει σχήματα ἀλλόκοτα. Πόσους πόδας καὶ βραχίονας ἔχει; Τὸ ἀγνοοῦμεν.

Ἐνῶ οἱ ἀπιστότεροι τῶν παρестῶτων διακρατοῦσι τὰ μέλη τῆς, βλέπομεν ἀναφαινόμενα ἄλλα, ἀγνοοῦντες πότεν ἐξέρχονται· αἱ ὑποδέσεις αὐτῆς εἶνε λίαν μικραὶ ἢ ὥστε νὰ περιλαμβάνωσι καὶ τοὺς μαγευμένους πόδας· ἢ περίπτωσις αὕτη δίδει ἀφορμὴν εἰς τὸ ὑπονοῆσαι τὴν παρέμβασιν δυνάμεως τινος μυστηριώδους.

Μὴ γελᾶτε, ὅταν λέγω· εἰς τὸ ὑπονοῆσαι· οὐδὲν ἄλλως τε ἐπιβεβαιῶ· ἔχετε καιρὸν μετ' ὀλίγον νὰ γελᾶσθε.

Ἐνῶ ἡ γυνὴ αὕτη εἶνε δεδεμένη, παρατηροῦσιν ἀναφαινόμενον τρίτον βραχίονα, οὐδεὶς δὲ γινώσκει πότεν ἔρχεται· ἀρχίζει νὰ πειρᾷ τοὺς παρестῶτας, ἄλλων ἀφαιρῶν τοὺς σκούφους, ἄλλων τὰ ὠρολόγια, τὰ χρήματα, τοὺς δακτυλίους, τὰς καρφίδας καὶ τὰ ἐπαναφέρει μετὰ μεγάλης ἐπιτηδειότητος, μετὰ φαιδρᾶς οἰκειότητος· ἀφαιρεῖ τὰ φορέματα, τὰ γελέκια, σῦρει τὰ ὑποδήματα, βουρτσίζει τοὺς πῖλους καὶ τοὺς ἐπαναθέτει εἰς οὓς ἀνήκουσι, στρήφει καὶ θωπεύει τοὺς μύστακας, ἐνίοτε δὲ καὶ ραπίζει, διότι ἔχει καὶ αὐτὸς τὰς ὠρας τῆς δυσθυμίας του.

Ἡ χεὶρ αὕτη εἶνε χονδροειδῆς καὶ τυλώδης (τῆς μαγίσσης λέγουσιν ὅτι εἶνε λεπτή), ἔχει μεγάλους ὄνυχας, εἶνε ὑγρὰ· ἐνῶ δὲ εἶνε φυσικῶς θερμὴ γίνεται ἀμέσως ψυχρὰ ὡσεὶ πτώματος, προξενούσα φρικασιν· ἐπιτρέπει νὰ τὴν ἀπτωνται, νὰ τὴν σφίγγωσι, νὰ τὴν παρατηρῶσι προσεκτικῶς ὅταν τὸ ἐπιτρέπη ὡσαύτως καὶ ὁ βαθμὸς τοῦ φωτός τοῦ δωματίου, ἐν τέλει δὲ ἀνυψοῦται, μένει αἰωρούμενη εἰς τὸν ἀέρα ὡσεὶ κεκομμένη ἀπὸ τοῦ καρποῦ· ὁμοιάζει, οὕτω, πρὸς τὰς ζυ-

λίνας χείρας, τὰς χρησιμεύουσας ὡς σῆμα εἰς τὰ ἐργαστήρια τῶν πωλητῶν χειρῶν.

Σὰς ὀρρίζομαι ὅτι ἐξέρχομαι μετὰ πνεύματος γαληνίου ἐκ τοῦ ἀνδρου τῆς Κίρκης· ἐλεύθερος τῶν γοητειῶν τῆς, ἀναλογίζομαι ὅλας τὰς ἐντυπώσεις μου δυσπιστῶν εἰς ἐμαυτὸν, μολονότι ἡ μαρτυρία τῶν αἰσθήσεών μου καὶ τῆς συναισθήσεως μοὶ ἐπιβεβαίωσι ὅτι δὲν ἤμην τὸ παίγιον πλάνης τινὸς ἢ ἀπάτης. Στοίβα τις βιβλίων τῶν ἐνδοξοτέρων πειραματιστῶν ἀρχαίων καὶ νεωτέρων, οὓς περιττὸν ν' ἀπαριθμήσω ἐγὼ, διακηρύττουσι τὴν ἀλήθειαν καὶ τὸ ἀληθὲς μέρος αὐτῆς τῆς παραδόξου ἀγυρτείας.

Εἰς αὐτὴν τὴν σπουδὴν παρουσιάζονται αἰεποτε νέα πράγματα καὶ ἀπροσδόκητα· εἰς τὸ τέλος τῆς συνεδρίας γίνονται ἀποχαιρισμοί, περιπτώξεις χειρῶν (σπανίως τοῦτο) μετὰ προσώπων περιβεβλημένων μὲ ὑφάσματα, ἐμφανιζομένων καὶ ἐξαφανιζομένων ὡς σκιαὶ ἐντὸς στιγμῶν τινῶν.

Δὲν εἶναι δυνατόν ν' ἀποδώσῃ τις ὅλα ταῦτα εἰς τὴν μαγείαν· θά μοι εἶπητε ὅτι πρέπει τις νὰ εἶνε προσεκτικὸς εἰς τὰ ἀγυρτικά τεχνάσματα, νὰ διερευνήσωμεν ἀκριβῶς τὸ πρόσωπον, περὶ οὗ ὁ λόγος ἔνα παρεμποδισθῆ τὸ ψεῦδος ἢ ἡ ἀπάτη· γνωρίσατε δὲ καὶ τοῦτο ὅτι τὰ πράγματα δὲν ἀνταποκρίνονται πάντοτε πρὸς τὴν ἀνήσυχον προσδοκίαν τῶν παρεστώτων· τοῦτο δὲ πάλιν εἶναι ἕτερον μυστήριον πρὸς ἐξήγησιν, καὶ ὅπερ, καλῶς θεωρούμενον, ἀποδεικνύει ὅτι τὸ ἐνεργοῦν πρόσωπον δὲν εἶναι τὸ μόνον ἀρμόδιον πρὸς τὰ τοιαῦτα θαυμάσια· κέκτῃται ἀναμφιβόλως τὴν ἀποκλειστικὴν δύναμιν αὐτῶν τῶν θαυμαστῶν πράξεων, ἀλλ' αὐταὶ δὲν εἶναι δυνατόν νὰ παραχθῶσιν ἢ διὰ τῆς συνδρομῆς αἰτίας τινὸς ἀγνώστου, ὄντος τινὸς ὅπερ ὀνομάζομεν Θεὸν ἐκ μὴ χανῆς.

Ἐξ ὅλων τούτων ἐπεταὶ ὅτι ὑπάρχει μεγάλη δυσκολία πρὸς σπουδὴν κατὰ βάθος αὐτῆς τῆς ἐκπληκτικῆς ἀγυρτείας, καὶ ἀνάγκη σειρᾶς πειραματισμῶν ἔνα συλλέξῃ τις ἀριθμὸν τινα ἱκανὸν νὰ διαφωτίσῃ τοὺς εὐαπατήτους καὶ νὰ νικήσῃ τὴν ἰσχυρογνωμίαν τῶν φιλονείκων, οἵτινες, ὡς γνωστὸν, ἀρνοῦνται τὸ δικαίωμα εἰς τὰ παρατηρητικὰ πνεύματα. Αὐτοὶ οἱ φιλονείκοι ἐπὶ ἀπλῆ ἐγδείξει ἀνακαλύπτουσι τὸ προφανὲς τῶν κεκρυμμένων δυνάμεων τῆς φύσεως· ἐκ τῆς πτώσεως ἐνὸς μήλου, τῆς κινήσεως τοῦ ἐκκρεμοῦς ὥρολογίου, ἐξαγουν τοὺς μεγάλους νόμους τοὺς διέποντας τὸ σύμπαν.

Ἴδου ὅθεν ἡ πρόκλησίς μου : Ἐάν δὲν ἐγράφατε τὴν ἀνωτέρω φράσιν διὰ μόνην τὴν εὐχαρίστησιν τοῦ γράφειν καὶ διὰ τὰ ματρία, ἂν ἔχῃτε πραγματικῶς ἀγάπην πρὸς τὴν ἐπιστήμην, ἂν ἦσθε ἄνευ προκαταλήψεων, ὑμεῖς ὁ πρῶτος φρενολόγος τῆς Ἰταλίας, εὐαρεστήθητε, παρακαλῶ, νὰ προσέλθητε εἰς τὴν κονίστραν, καὶ ἐστὶ βέβαιος ὅτι θὰ ἀντιμετρηθῆτε πρὸς ἔντιμον ἄνθρωπον.

Ὅταν δυνηθῆτε νὰ λάβητε ἄδειαν ἀπουσίας ἐπὶ μίαν ἐβδομάδα, ἐγκαταλείψατε τὰς ἀγαπητάς σπουδὰς σας, καὶ ἀντὶ νὰ μεταβῆτε εἰς τὴν ἐξοχὴν, προσδιορίσατέ μοι μέρος τι ἐνθα νὰ δυνάμεθα νὰ συναντηθῶμεν· ἐκλέξατε τὴν καταλληλοτέραν δι' ὑμᾶς στιγμὴν καὶ θὰ σὰς παρουσιάσω τὴν μάγισσάν μου.

Ὅρισατε ἐν δωμάτιον ὅπου θὰ εἰσέλθω μόνος μεθ' ὑμῶν πρὸ τοῦ πειραματισμοῦ : ἐκεῖ θὰ θέσητε ὑμεῖς τὰ ἐπιπλα καὶ τὰ ὄργανα τῆς μουσικῆς ὅπως θέλετε, θὰ κλειδώσητε τὸ κλειδοκύμβαλον. Νομίζω περιττὸν νὰ σας παρουσιάσω τὴν κυρίαν ἐν στολῇ τοῦ γήνιου παρκαδείου, διότι αὐτὴ ἡ νέα Εὐα εἶναι ἀνίκανος νὰ ἐπηρεάσῃ καὶ δελεάσῃ τὸν ὄφιν.

Τέσσαρες κύριοι θὰ παραστῶσιν ὡς μάρτυρες· θὰ ἐκλέξητε τοὺς δύο οὓς δὲν θὰ ἴδω ἢ κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς πάλης, θὰ ὀδηγήσω δὲ καὶ ἐγὼ τοὺς ἑτέρους δύο.

Ἄν ὁ πειραματισμὸς εἰς ὃν σὰς προκαλῶ νὰ παραστῆτε δὲν ἐπιτύχῃ δὲν θὰ πρραπονεθῶ κατὰ τῆς τραχύτητος τῆς εἰμαρμένης· θὰ μὲ θεωρήσητε μόνον ἐν καταστῆσει παρκαισθητικῆ, δεομένη θεραπείας· ἀλλ' ἂν ἡ ἐκβασὶς στέψῃ τὸν ἀγῶνα, τότε ἡ χρηστότης σὰς ἐπιβάλλει τὸ καθήκον νὰ γράψῃτε ἐν ἄρθρον, διὰ τοῦ ὁποίου ἄνευ περιστροφῶν, περιφράσεων, παρασιωπήσεων, παρενοήσεων, θὰ ἐπιβεβαιώσητε τὴν πραγματικότητα τῶν μυστηριωδῶν φαινομένων καὶ θὰ ὑποσχεθῆτε νὰ ἐξερευνήσετε τὰς αἰτίας.

Ἄν ἀρνηθῆτε αὐτὴν τὴν συνάντησιν, τότε ἐξηγήσατέ μοι αὐτὴν τὴν φράσιν σας : ὁ αἰὼν δὲν εἶναι ἕτοίμος. Ἀναμφιβόλως ἐξηγεῖται τοῦτο καθόσον ἀφορᾷ εἰς τὰς χυδαίας διανοίας ἀλλ' ὄχι εἰς ἔνα Λομβρόζον, εἰς ὃν ἀπευθύνεται ἡ ἐπομένη συμβουλή τοῦ Δάντου : Μὲ τὴν ἀλήθειαν ὀφείλει ὁ ἄνθρωπος νὰ κλείσῃ τὰ χεῖλη τοῦ ψεύδους.

Μετὰ σεβασμοῦ καὶ ἀφοσιώσεως.

Καθηγητῆς «Ghiaia Ercole».

Ὁ διάσημος συνεργάτης μας Λομβρόζος παρεδέχθη τὴν πρόκλησιν καὶ συνδυάζει μίαν συνάντησιν μετὰ τοῦ ἀγαπητοῦ ἀνταγωνιστοῦ του.

(Ἀπόσπασμα ἐκ τῆς «*Fanfulla*», Ρώμη 6 Αὐγ. 1888)

Nables, 24 Δεκεμβρίου. 1888.

Ἀγαπητὲ Κύριε,

Μετακαλεσάμην ἐκ Μιλάνου τὴν μεσάζουσάν, ἵνα τὴν κρατήσω εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ ρηθέντος καθηγητοῦ (τοῦ Λομβρόζου), καὶ παρεκάλεσα τὸν διευθυντὴν μιᾶς τῶν Ἐφημερίδων νὰ παρευρεθῆ εἰς τοὺς πειραματισμούς ὅπως καταχωρίσῃ τὰ κατ' αὐτούς.

Ὁ διάσημος σοφὸς ἀπήντησε :

« Δὲν δέχομαι τὴν προσκλήσιν σας, ὅχι διότι ἀρνοῦμαι νὰ πιστεύσω ὅτι ὑπάρχει κατὰ τι ἀληθὲς ἐν τοῖς πνευματιστικαῖς φαινομένοις, ἀλλὰ διότι (τοῦτο δὲ μεταξὺ μας) ὑποστὰς ἤδη δυσαρέστους συζητήσεις ἀναφορικῶς τῆς ἀνθρωπολογίας, τῆς παραφροσύνης, τοῦ ὑστερισμοῦ, κλπ., δὲν ἐπιθυμῶ νὰ κατέλθω εἰς νείαν ἄλλην ἐπιστημονικὴν συζήτησιν, πρὶν ἢ καλῶς θωρακισθῶ κατὰ τῆς μεγαλειότηρας τῶν ἰδιοτροπιῶν, κατὰ τε τοὺς ἱερεῖς καὶ τοὺς ἰατροὺς ».

Τοῦ Λομβρόζου ὀπισθοχωρήσαντος ἀπέναντι τῆς δοκιμῆς ταύτης ἀπεφασίσα νὰ χρησιμοποίησω τὸ ταξίδιον τῆς μεσαζούσης μου, ἐκτελέσας πειραματισμούς τινάς (1) . . . . .

• ERCOLE CHIAIA

« Τὰ παραμύθια τὰ ὅποια ἔθελγον τὴν παιδικὴν μου ἡλικίαν, καὶ τὰ ὅποια μοὶ διηγούντο ἀφρόνως διὰ νὰ μ' ἀποκοιμίσουν, ἐφαίνοντο ἐν τοῖς ὄνειροις μου συγκεχυμένα καὶ τρομακτικὰ τὰ διηγήματα τῶν φαντασμάτων, τῶν βρυκολακκῶν, τῶν καλῶν μὲ τοὺς καλοὺς, τῶν κακῶν τιμωρουμένων μὲ τοὺς κακοὺς, ὅλα αὐτὰ τὰ διηγήματα ἐπανῆλθον εἰς τὴν μνήμην μου, ὅτε ἐσχάτως παρευρέθην εἰς τινὰς συνεδρίας πνευματικᾶς. Ἐνώπιον αὐτῶν τῶν ἐκπληκτικῶν φαινομένων, καὶ αὐτῶν τῶν θαυμαστῶν γεγονότων, ἠσθανόμην ἑμαυτὸν ἀναγεννώμενον παιδίον καὶ ὡς ἄλλοτε, τὸ ζοφερόν, τὸ ἄ-

(1) Σ. Μ. Τοὺς πειραματισμούς τούτους ἀναγράφει καὶ ἡ «*Fanfulla de la Domenica*» ἐξ ἧς ἀποσπῶμεν τὸ προοίμιον καὶ τὸν ἐπίλογον.

γνωστον συνεκίνει τὴν φαντασίαν μου, καὶ ἤδη ἀκόμη τὸ δωμάτιόν μου γέμει παραδόξων εἰκόνων, ἀντηχεῖ μὲ φωνὰς καὶ ἄσματα, ὅτε τὸ πνεῦμά μου ἀναμιμνήσεται τῶν πνευματιστικῶν ὄπτασιῶν.

Ἄν, ἐπὶ τῆ ἀναγνώσει τοῦ ἄρθρου τούτου, μὲ ὑποθέσωσιν ἀδυνατοῦ, γυναικείου χαρακτῆρος, ὀλίγον μὲ μέλει πέποιθα ὅτι οἱ ἀντιφρονούντες, ἐπὶ τῆ ἀναγνώσει αὐτῶν τῶν διηγημάτων, θὰ ὁμοιάσωσι καὶ οὗτοι τὰ μικρὰ παιδιὰ.

« Ὁ ὕλιστής ἀναγνώστης θὰ προσέσῃ : Ἄλλὰ, τέλος πάντων πιστεύετε λοιπὸν σεῖς εἰς τὰ πνεύματα ; Ἐγώ ; . . . τὰ αἰσθάνομαι ὡς ὁ τυφλὸς αἰσθάνεται τὸ φῶς τοῦ ἡλίου.

ATTILO SAREATTI

Σχετικῶς πρὸς τὸ ἄνω ἰδοῦ τί ἀνεγινώσκομεν ἐσχάτως εἰς τὰς παρισινὰς ἐφημερίδας :

Ἡ «*Le Mot d' Ordre*» ἀφιερῶ δύο ἄρθρα εἰς τὰ φύλλα τῆς 6 καὶ 7 τοῦ Σεπτεμβρ. ἐ. ἔ. ἐξ ὧν ἀποσπῶμεν ἐκ τοῦ δευτέρου τὰ ἐξῆς.

« Ὁ Λομβρόζος εἶναι, ὡς ὑμεῖς, ὡς ἐγώ, ὕλιστής μανιώδης : ἔχει τὴν πεποίθησιν ὅτι δὲν ὑπάρχει ὑπερφυσικόν, καὶ ὅτι πᾶν φαινόμενον μὴ δυνάμενον νὰ ὑπαχθῆ εἰς ὠρισμένην καὶ ἐπιστημονικὴν παρατήρησιν εἶνε ἀνεμώλιον ἢ αἰσχροκέρδεια.

Εἰς μάτην παρωρμάτο νὰ μελετήσῃ τὰ ὅλως φυσικὰ φαινόμενα ἅτινα παράγονται ἐκ τινος δυνάμεως εἰσέτι ἀγνώστου καὶ εἰς ἣν προσήρμοσαν τὸ ἐπίθετον τοῦ ψυχικοῦ.

Εἰς μάτην ὁ διδάκτωρ Chiaja, ἐκ Νεαπόλεως, τῷ ἀπέτεινε πρὸ τριῶν ἐτῶν ὀριστικὴν^ο πρόσκλησιν ἵνα παραστῆ εἰς τὰ παρά τινος μεσαζούσης παραγόμενα φαινόμενα. Ὁ Λομβρόζος ἀνύψου τοὺς ὤμους καὶ ἀπέφευγε πάντα πειραματισμόν.

Ἐν τούτοις ἀπέναντι τῆς ἀπὸ τινῶν ἐτῶν κινήσεως, ἧτις ἐτροποποίησε τὴν γνώμην τῶν ὑπερέτερων σοφῶν — οὐς χθὲς ἀνέφερον, — ὁ Λομβρόζος ἔσχε τὴν ὀρθοφροσύνην νὰ δεχθῆ τὴν προταθεῖσαν πρόκλησιν καὶ νὰ παραστῆ εἰς αὐτούς τοὺς πειραματισμούς συνοδευόμενος ὑπὸ τριῶν ἰατρῶν, μελῶν τῆς ἐπιτροπῆς τῶν φρενοβλαβῶν. Προσῆλθον οὕτως ἄπαντες ἵνα διορίσωσι τὴν εἰς τὸ βενοκομεῖον εἰσοδὸν καὶ ψυχρολουσίαν εἰς τὸν τρελλόν ἢ τὸν γελοῖον ὅστις θὰ ἐτόλμα νὰ τοὺς ἐξαπατήσῃ.

« Ἐννοεῖ λοιπὸν πᾶς τις ὑπὸ ποίου πνεύματος ἐνεφοροῦντο οἱ κύριοι οὗτοι : θὰ κατέρριπτον ἐν τέλει τὸ προσωπεῖον τῶν ἀπατεώ-
νων. Ὅποιας δὲ προφυλάξεις θὰ ἐλάμβανον ! Θὰ προσέδενον προηγου-
μένως τὴν μεσάζουσαν, θὰ τὴν συνέσφιγγον οὕτω πῶς ὥστε θὰ ἦν
ἀδύνατον νὰ διαπράξῃ τὸ ἐλάχιστον κίνημα ἐν ἀγνοίᾳ τῶν.

« Ἦσαν ἐξ : Ὁ Λομβρόζος καὶ οἱ τρεῖς φίλοι του, ἡ μεσάζουσα,
ἡ Κυρία Παλαδίνου καὶ ὁ διδάκτωρ Ciulfi.

Καὶ ὅμως ἰδοὺ μία τράπεζα πηγαινοέρχεται χωρὶς νὰ ἐφάπτηται
τις αὐτῆς ἰδοὺ εἰς κωδωνίσκος, αἰωρούμενος ἤχει : ὅτε οἱ πειραμα-
τισμοὶ ἐγένοντο ἄνευ φωτός, ὁ Λομβρόζος ἤναπτεν αἴφνης πυρεῖόν τι
χωρὶς νὰ προειδοποιήσῃ κανένα, καὶ ἔβλεπον τότε τὴν τράπεζαν
εἰς τὸν ἀέρα, χωρὶς νὰ τὴν κρατῇ κανεὶς.

« Ὅτε οἱ πειραματισμοὶ ἐγένοντο ἐν τῷ φωτὶ παρατήρησαν τρά-
πεζαν τινα βραδίζουσαν βραδέως πρὸς τὴν μεσάζουσαν. Ὁ Λομ-
βρόζος ἠθέλησε νὰ τῇ ἀνακόψῃ τὸν δρόμον καὶ ἐβεβαίωσεν ὅτι ἔδει
πρὸς τοῦτο ἰσχυρὰ δύνამεις. Ἀγγεῖόν τι περιέχον ἄλευρον ἀνεστράφη
χωρὶς νὰ πέσῃ κατὰ γῆς οὐδὲν μόνιον τοῦ ἀλεύρου . . .

« Ἰδοὺ ἡ πρὸς τὸν συντάκτην τῶν πρακτικῶν αὐτῶν τῶν συνεδριῶν
ἐπιστολὴ τοῦ Λομβρόζου.

« Ἀγαπητὴ κύριε, αἱ δύο ἐκθέσεις ἃς μοὶ ἀπηυθύνετε εἶναι ἐν-
» τελεστάτης ἀκριβείας . . . Αἰσχύνομαι ἤδη καὶ λυποῦμαι διότι
» κατηγωνίσθη μετὰ τσαύτης ἐπιμονῆς τὴν πιθανότητα τῶν γεγο-
» νότων, τῶν λεγομένων πνευματιστικῶν. Λέγω « ΤΩΝ ΓΕΓΟΝΟ-
» ΤΩΝ », ΔΙΟΤΙ ΔΕΝ ΠΑΡΑΔΕΧΟΜΑΙ ΕΙΣΕΤΙ ΤΗΝ ΘΕΩΡΙΑΝ.

« Εὐαρεστήθητε νὰ χαιρετίσητε ἐξ ὀνόματός μου τὸν Κ. Κιάϊαν
» καὶ νὰ ἐξερευνήσητε, εἰ δυνατόν, διὰ τοῦ Κ. Ἀλμπίνη le champ
» visuel et la fond del' ail τοῦ μεσάζοντος ἐπεθύμου πολὺ νὰ
» μάθω τι περὶ αὐτῶν ».

LOMBROSO

Τώρα εἰσθε ἐλεύθεροι ν' ἀποφανθῆτε καὶ ὑμεῖς ἂν ὁ Λομβρόζος ἐ-
τρελλάθη αἴφνης. Ἐν τούτοις, τὰ γεγονότα ἴστανται ἐκεῖ . . . Θὰ
σας ἐξηγήσω, ἡμέραν τινα, πῶς, καίτοι μὴ ὦν πνευματιστὴς δύνα-
ται τις καὶ ὀφείλει νὰ σπουδάσῃ αὐτὰ τὰ φαινόμενα, ἅτινα προ-
καλοῦνται ἐκ δυνάμεων κακῶς εἰσέτι μελετηθεισῶν.

UN PARISIEN

Ἡ «Initiation» προστίθησι τὰ ἐξῆς :

« Ἰδοὺ καὶ ἕτερος σοφός, ὁ δρ Λομβρόζος, ὁ διάσημος ἀνθρωπο-
λόγος, ἐπιθεβασθεῖ ἤδη τὴν πραγματικότητα τῶν φαινομένων, τῶν ἀ-
ποδιδομένων εἰς τὴν ψυχικὴν δύναμιν. Ἐν τῇ ἐπιστολῇ του ἐπιφυ-
λάττεται ὡς ἅπαντες οἱ σπουδαῖοι σοφοί, ν' ἀποφανθῇ καὶ περὶ τοῦ
θεωρητικοῦ μέρους . . .

(ἔπεται συνέχεια)

Η NONNA

Διατὶ ὀνόμασαν οὕτως οἱ Γερμανοὶ τὴν γνωστὴν
ἀσθένειαν.

Ἐκ τῆς ἐπομένης ἀφηγήσεως ἐννοοῦσιν οἱ ἀναγνώσται διατὶ ἀπέ-
δωκαν τὸ ὄνομα τῆς Νόννας εἰς τὴν πρὸ δύο ἐτῶν ἀναφανείσαν
γνωστὴν ἀσθένειαν.

« Παρὰ τὰς ἀγγελικὰς ἐμφανίσεις, τίθενται φυσικῶς καὶ αἱ τῶν
ψυχῶν τῶν τεθνεώτων, ἃς διαβεβαιούσιν ὁ Ἡσιόδος, ὁ Πλούταρχος,
ὁ Πλάτων, ὁ Πρόκλος, ὅλοι οἱ διδάκτορες τῆς Ἀλεξανδρινῆς Σχολῆς.
Εἰς μάτην οἱ ὑλισταὶ διαμαρτύρονται ἢ ἀρνήσις τῶν κατασυντρί-
βεται ὑπὸ τῆς ὁμοθυμοῦ μαρτυρίας τῆς Ἀρχαιότητος, τοῦ Μεσαίω-
νος, τῆς Ἀναγεννήσεως, ἀπὸ τοῦ Αἰγυπτίου Ἐρμού μέχρι τοῦ Σβεδεν-
βόργιου, τοῦ θανόντος κατὰ τὸ 1772.

« Ἐκ τῶν πολλῶν ἱστοριῶν αὐτοῦ τοῦ εἶδους[#] περιοριζόμεθα εἰς τὴν
τῆς Νόννας, ἣν ἡ Γερμανία ἅπασα ἐπαναλαμβάνει ὡς τὴν μυθολο-
γικὴν ἱστορίαν τοῦ Φάουστ.

« Ἀπέδιδον τὸ ὄνομα τῆς αἰματισταγοῦς Νόννας εἰς ἐν
φάντασμα, θαμίζον, κατὰ τὸν ἐκαδέκατον αἰῶνα, τὸν πύργον τοῦ 16^{ον}
Λίνδενβεργ, κειμένου ἐπὶ τινος ὑψώματος τῆς Κοιλιάδος τοῦ Ρήνου.
Αὐτὸ τὸ φάντασμα, ἐξορκισθὲν παρὰ τινος ἁγίου ἱερέως τοῦ τόπου,
περιωρίσθη εἰς ἐν μόνον δωμάτιον τῆς στοιχειωμένης κατοικίας : τὸ
ἔβλεπον δ' ἀνά πενταετίαν, τὴν 5 Μαΐου, τὰ μεσάνυκτα, περιδια-

βάζον ἄνωθεν ἕως κάτω, πρὸς μέγαν τρόμον τῶν κατοίκων. Τὸ σχῆμα τοῦ ἦτο ὡς τὸ σχῆμα μοναχῆς κεκαλυμμένης, περιβεβλημένης με λευκὴν αἰσθητὰ αἰμάφυρτον. Ἐκράτει διὰ τῆς μιᾶς χειρὸς ἐγχειρίδιον, διὰ δὲ τῆς ἐτέρας λυχνίαν ἀνημμένην, καί, ἀφοῦ διέτρεχεν ἀπάσας τὰς γωνίας καὶ παραγωνίας, διήρχετο τὴν αὐλήν, καὶ ἐξηφανίζετο διὰ τῆς θύρας τῆς ἐκκλησίας, ἣν ἔφινον ἀνοικτὴν καθ' ὅλην ἐκείνην τὴν νύκτα.

«Λοιπὸν, κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν ἐμφανίσεών της, νεαρός τις ἄρχων τῶν πέριξ, ὀνόματι Γύνθερ, ζητήσας εἰς γάμον τὴν νεάνίδα Ἄγνην, κληρονόμον τῆς οἰκογενείας Λίνδερβεργ, ἔλαβεν ἀρνητικὴν ἀπάντησιν τῶν συγγενῶν.

«Οἱ δύο ἐρασταί, ὀρκισθέντες, κατὰ τὴν συνθήκαιν, αἰώνιον πίστιν, ἀπεφάσισαν, ἐν τέλει, νὰ προσφύγωσιν εἰς τὸ μέτρον τῆς ἀπαγωγῆς. Εὐρίσκοντο εἰς τὸ τέλος τοῦ Ἀπριλίου. «Μετὰ πέντε ἡμέρας, λέγει ἡ Ἄγνη πρὸς τὸν Γύνθερ, εἶνε ὁ καιρὸς τῆς περιουσίας τῆς Νόννας. Ἡ θύρα τῆς ἐκκλησίας θὰ μείνη ἀνοικτὴ καθ' ὅλην τὴν νύκτα, κανεὶς δὲ δὲν θὰ τολμήσῃ νὰ φανῆ εἰς τὴν διάβασιν τοῦ φαντάσματος, μολονότι οὐδέποτε ἔβλαψέ τινα. Θὰ ἐτοιμάσω ἕως τότε λευκὴν ἐσθῆτα, ἐγχειρίδιον, λυχνίαν· θὰ παίζω τὸ πρόσωπον τῆς Νόννας· θὰ με περιμένῃς μετὰ τὰ μεσάνυκτα, με ἕνα καλὸν ἵππον, κατὰ τὴν ἐξοδὸν μου ἐκ τοῦ πύργου.

«Τὴν 5 Μαΐου, τὰ μεσάνυκτα, ὁ Γύνθερ εὐρέθη ἐτοιμὸς εἰς τὴν θέσιν του. Μετ' οὐ πολὺ, εἶδε φῶς ὀλισθαίνον ὀπισθεν τῶν παραθύρων τῆς μακρᾶς στοᾶς, εἶτα κατερχόμενον αὐτὸ τὴν κλίμακα, διερχόμενον βραδέως τὴν αὐλήν, καὶ διευθυνόμενον, πρὸς τὴν ἐξοδον. Οὐδεμία ἀμφιβολία· εἶνε ἡ Ἄγνη, μετημφιεσμένη εἰς Νόνναν αἰματοσταγαῆ. Ὁ νεανίας δέχεται μετ' ὀλίγον εἰς τὰς ἀγκάλας του μορφὴν τινα γυναικεῖαν ἣν ἐναγκαλιζέται ἐρωτικῶς· ἵππευει μετὰ τοῦ πολυτίμου φορτίου καὶ ἐξορμᾷ δι' ὅλης τῆς ταχύτητος τοῦ ἵππου πρὸς τὴν κατωφέρειαν τοῦ λόφου.

«Ὁ ἵππος καλπάζει δρομαίως διατρέχων τὴν ὄχθην τοῦ Ρήνου· ἀλλ' αἶφνης αἱ δυνάμεις του ἐκλείπουσι καὶ καταπίπτει ἐκπνέων· ὁ Γύνθερ, βιαίως ἐξακοντισθεὶς ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, μένει λιπόθυμος.

«Ὅτε ἐπικνήθηεν εἰς ἑαυτὸν ἦτο πρῶτα· χωρικοὶ τινες, μεταβαίνοντες εἰς τὴν ἐργασίαν των, τὸν εὔρον ἠμιθανῆ παρὰ τὸν ἵππον του. Συνελθὼν διὰ τῶν φροντίδων των ἠρώτησεν ἂν ἡ Ἄγνη ἐπληρώθη.

Ἄλλ' οἱ χωρικοὶ δὲν εἶχον ἴδει καμμίαν γυναῖκα, καὶ δὲν ἠνόουν τι ἤθελε νὰ εἶπῃ ὁ νεανίας. Τὸν μετέφερον εἰς πλησιόχωρον πύργον. Ἐμαθε μετ' ἐκπλήξεως ὅτι ὁ ἵππος τοῦ ἐφονεύθη δέκα λεύγας μακρὰν τοῦ πύργου τοῦ Λίνδενβεργ. Ἐπειδὴ δὲ προσεκάλει ἀδιακόπως καὶ ἀπελιστικῶς τὴν Ἄγνην, τὴν ἐζήτησαν πανταχοῦ, ἀλλ' οὐδὲν ἔχνος γυναικὸς ἠδυνήθησαν νὰ εὔρωσιν. Ὁ ἰατρός ὑπέθεσεν ὅτι τὸ ἀποτέλεσμα τῆς τόσῃ σοβαρᾶς πτώσεως διετάρραξε τὸ πνεῦμα τοῦ ἀσθενοῦς του. Ὁ δυστυχὴς Γύνθερ διῆλθε τὴν ἡμέραν ἐν θλίψει καὶ ἀπελισμῶ. Πρὸς τὴν ἐσπέραν ἦτο καλλίτερα, καὶ ἀπεκοιμήθη. Τὰ μεσάνυκτα, νευρικὸν τι ρίγος τὸν ἀφύπνισεν αἶφνης. Ἀνοίξας τοὺς ὀφθαλμούς, εἶδεν εἰσερχομένην εἰς τὸ δωμάτιον μοναχὴν τινα λευκοενδεδυμένην, κεκαλυμμένην, αἰματοφύρτον, με λυχνίαν ἀνὰ χεῖρας· ἀλλὰ δὲν ἦτο ἡ Ἄγνη. Ἡ ὀπτασία αὕτη ἀνήγειρε τὴν σκέπην της καὶ τῷ ἔδειξε χαρακτηριστικὰ ἄγνωστα· εἶτα φωνή, ἣτις δὲν εἶχε τι τὸ ἀνθρώπινον, ἐψιθύρισεν ἡρέμα: «Μὲ ἠγάπησες· εἶμαι σὴ διὰ παντός· θὰ μ' ἐπναθλέπης πᾶσαν νύκτα». Ἐκλινε τότε ἐπ' αὐτοῦ ἵνα τὸν ἐναγκαλισθῇ, ἀλλ' ὁ Γύνθερ ἔρρηξε φωνὰς εἰς ἄς ἔσπευσαν ἐκ τοῦ ἐτέρου δωματίου οἱ ἀγρυπνοῦντες ὑπὲρταί. Πυρετὸς τὸν κατέλαβε, καὶ ἐπὶ τινὰς ἐβδομαδας διετέλει μεταξύ ζωῆς καὶ θανάτου. Κατὰ τὸ παραλήρημά του, διηγεῖτο τὴν ἐμφανίσιν τῆς αἰματοσταγοῦς Νόννας, ἀνέφερε τὸ ὄνομα τῆς Ἄγνης δε-Λίνδενβεργ καὶ τὰς λεπτομερείας τῆς φανταστικῆς νυκτός.

Αἱ ζητηθεῖσαι πληροφορίες πρὸς διασάφησιν τοῦ μυστηρίου αὐτῆς τῆς ἀλλοκότου μανίας ἔφερον εἰς φῶς ὅτι ἡ Ἄγνη φθᾶσα εἰς τὸ μέρος τῆς συνεντεύξεως, εἶδε μακρόθεν τὸν Γύνθερ, φεύγοντα δρομαίως μετὰ τῆς ἀλήθοῦς αἰματοσταγοῦς Νόννας. Ἐπεσε λιπόθυμος ὑπὸ τὴν θύραν τοῦ φρευρίου, ἔνθα τὴν εὔρον, τὴν πρῶταν. ἐν οἰκτρᾷ καταστάσει. Ὅτε συνῆλθεν, ἠναγκάσθη νὰ μαρτυρήσῃ εἰς τὴν οἰκογένειάν της τὸ μυστικὸν τῆς νυκτός, καταληφθεῖσα δ' ὑπὸ φρίκης δι' αὐτὸ, κατέφυγεν εἰς ἕν μοναστήριον.

Ὁ Γύνθερ, μετὰ πολλὰς δεινοπαθείας, καθ' ἃς διετέλει ὑπὸ τὴν κατοχὴν τῶν ὀπτασιῶν τῆς αἰματοσταγοῦς Νόννας, ἐμιμήθη τὸ παράδειγμα τῆς ἀπολεσθείσης λατρευτῆς του, ζητῶν ἐν τῇ μονῇ ἡσυχίαν τοῦ πνεύματος καὶ τῆς καρδίας. Ὁ ἠγούμενος, μαθὼν τὴν ἱστορίαν, καί, καθὸ σοφὸς δαιμονολόγος, ὑποθέσας ὅτι ἐν τῷ φαντάσματι ὑπεκρύπτετο δαίμων τις, ἀπεφασίσε νὰ τὸ ἐπικαλεσθῇ ἐνώπιον τοῦ

Γύνθερ. Ἡ αιματοσταγῆς Νόννα ἐνεφανίσθη καὶ ἐξωμολογήθη. Ἀντὶ δαίμονος ἦτο ψυχὴ ἐν τιμωρίᾳ. Κατήγετο ἐξ Ἰσπανίας, εἶχε δ' ἀποθάνει πρὸ ἐνὸς αἰῶνος. Μοναχὴ οὖσα, εἶχε προδώσει τὸ τάξιμόν της διὰ ν' ἀκολουθήσῃ τὸν ἐραστὴν της ὅστις τὴν ἀπήγαγε καὶ τὴν ὠδήγησεν εἰς Γερμανίαν. Ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ, ἄπιστος εἰς τὸν παραπλήσαντα αὐτὴν ὡς καὶ εἰς τὸν Θεόν, τὸν ἐδολοφόνησε διὰ νὰ παραδοθῆ εἰς ἄρχοντά τινα τοῦ Λίνδενβεργ, ὅστις, καταλαβὼν αὐτὴν ἄπιστον καὶ πάλιν εἰς τοὺς μετ' αὐτοῦ δεσμούς, τὴν ἐφόνευσεν ὁ ἴδιος. Ἀποθανοῦσα, χωρὶς νὰ ἐξωμολογηθῆ, ὑπὸ τὸ βάρος αὐτῶν τῶν ἀνομημάτων, ἐρρίφθη ἄνευ κηδεύσεως ἐντὸς φρέατος, ὅπερ ἐδήλωσε, παρακαλέσασα νὰ τῆ ἀνοιχθῆ τάφος τις διὰ τὰ ὅστα της καὶ νὰ γίνωσι δεήσεις ὑπὲρ τῆς ἀφέσεως τῶν ἀμαρτημάτων της. Ἀφοῦ τῆ ἐχορηγήθη ἡ χάρις αὕτη, ἐνεφανίσθη διὰ τελευταίαν φορὰν δηλώσασα ὅτι ὁ Θεὸς τῆ ἐσυγχώρησε».

Ἡ εἰς τὰς ὀπτασίας πίστις ἐξορίζεται τάνυν εἰς τὴν χώραν τῶν παραισθήσεων· οἱ δὲ ἰατροὶ μας τὴν θεωροῦσιν ὡς μορφήν τινα τῆς παραφροσύνης. Τὸ νὰ συζητήσωμεν ἤδη αὐτὴν τὴν θέσιν θὰ μᾶς ἀπομακρύνῃ τοῦ σκοποῦ μας· λοιπὸν ἐς ἄλλοτε καὶ τοῦτο

P. CHRISTIAN

(Βιβλιοθηκῆριος τοῦ Ὑπουργείου τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως καὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν).

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΟΝ ΗΘΙΚΟΝ

Ὁ Μωάμεθ ἔδωκεν αὐτὸν τὸν ὄρισμόν τῆς ψυχῆς:

Τὴν ψυχὴν μόνον ὁ Θεὸς γινώσκει. Εἰς τὸν ἄνθρωπον δὲν ἐπιφυλάσσεται ἢ ἀμυδρὰ τις λάμψις τῆς ἐπιστήμης.

Βεβαίως αἱ ἠθικαὶ ἐπιστῆμαι δὲν κέκτηνται εἰσέτι τὸν χαρακτῆρα τῆς ἐναργείας, τὸν ἰδιάζοντα εἰς τὰς φυσικὰς ἐπιστῆμας· δὲν δυνάμεθα ν' ἀποδείξωμεν τὰς δυνάμεις τῆς ψυχῆς ὡς ἀποδεικνύομεν μα-

θηματικόν τινα ὄρον· ἀλλὰ δυνάμεθα νὰ ὁμιλήσωμεν ἤδη μετὰ πλείονος γνώσεως ἢ κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Μωάμεθ.

Οἱ ὑλιστοὶ ἀρνοῦνται ὅτι ἡ ψυχὴ εἶνε διακεκριμένη τοῦ σώματος. Κατ' αὐτούς, τὸ λογικόν, ἡ διάνοια εἶνε προϊόν τοῦ ἐγκεφάλου, ὡς οἱ ἦχοι τοῦ τετραχόρδου ὀφείλονται εἰς τὸν ἁρμονικὸν κύλινδρον μὴ ὑπάρχοντος σώματος, δὲν ὑπάρχει ψυχὴ μὴ ὑπάρχοντος τετραχόρδου δὲν ὑπάρχουσιν ἦχοι.

Πρὸ πολλοῦ καιροῦ ὁ Καβάνης εἶπεν: Ἡ ἰδέα εἶνε ἐκκρισίς τις τοῦ ἐγκεφάλου.

Ὁ Κάρλ Vogt ἀνέπτυξεν ἐσχάτως αὐτὴν τὴν πρότασιν: Ἄπασαι αἱ δυνάμεις ἅς περιλαμβάνομεν ὑπὸ τὸ ὄνομα ἰδιότητες τῆς ψυχῆς δὲν εἶνε ἢ ἐνέργειαι τῆς ἐγκεφαλικῆς οὐσίας. Αἱ ἰδέαι ἔχουσι πρὸς τὸν ἐγκέφαλον τὴν αὐτὴν σχέσιν ἣν ἡ χολὴ πρὸς τὸ ἥπαρ καὶ τὸ οὖρον πρὸς τὰ νεφρά.

Ὁ δὲ Βύχγερ: Ἡ ἰδέα, τὸ πνεῦμα καὶ ἡ ψυχὴ εἶνε σύνολόν τι σύνθετον ἐξ ἑτερογενῶν δυνάμεων, σχηματιζουσῶν μίαν μονάδα εἶνε τὸ ἀποτέλεσμα τῆς συμπαρομοιότητος δράσεως πολλῶν ὑλικῶν οὐσιῶν, πεπρωκισμένων ἐκ δυνάμεων ἢ ἰδιοτήτων.

Ἐν τῇ μεγάλῃ λογικῇ του, ὁ διάσημος ὑλιστῆς Ἐγγελ ζητεῖ ν' ἀποδείξῃ ὅτι ἡ ψυχὴ εἶνε ἡ αὐτὴ μετὰ τοῦ σώματος καὶ παραλογίζεται οὕτως: Ἡ ὕλη εἶνε ΑΛΛΟ ἢ τὸ πνεῦμα. Τὸ πνεῦμα εἶνε ΑΛΛΟ ἢ τὸ σῶμα. Ἀμφότερα λοιπὸν εἶνε ΑΛΛΑ. Λοιπὸν εἶνε τὸ αὐτὸ πρᾶγμα!

Ἀπατῶνται οἱ φανταζόμενοι ὅτι ἀντιτάσσουσι σπουδαίαν παρατήρησιν λέγοντες: Οὐδέποτε εἶδε τις τὴν ψυχὴν, δὲν δύναται τις ἄρα νὰ βεβαιώσῃ τὴν ὑπαρξίν της.

Πόσα πράγματα ἐν τῇ φύσει ἀόρατα, καὶ ὅμως οὐδὲν ἥττον ὑπάρχουσιν!

Δὲν βλέπομεν τὸν αἰθέρα, καὶ ὅμως αὐτὸς εἶνε ὁ σπόρος τῶν κόσμων.

Τὸ σῶμά μας εἶνε ἡλεκτρικὴ τις μηχανή· δὲν βλέπομεν ὅμως τὸν ἡλεκτρισμόν εἰς ὃν τὰ νεῦρά μας χρησιμεύουσιν ὡς ἀγωγοί.

Ἐπιβεβαιουῦμεν τὰ θαυμαστά ἀποτελέσματα τοῦ μαγνητισμοῦ, καὶ ὅμως αὐτὸν δὲν τὸν βλέπομεν.

Τί τὸ παράδοξον λοιπὸν ἂν δὲν δυνάμεθα νὰ γνωρίσωμεν τὴν ψυχὴν ἢ ἐκ τῶν ἐκδηλώσεών της!

Ἡ ψυχὴ εἶνε ἢ ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ ἐνοικοῦσα δύναμις, ἢ μεταβιβά-
ζουσα εἰς τὸ σῶμα τὰς ἐντυπώσεις διὰ τοῦ νευρικοῦ ρευστοῦ, αἰτίου
ἀοράτου ἀλλ' ἀναμφηρίστου. Αἱ παρὰ τοῦ σώματος δεχόμεναι ἐν-
τυπώσεις ἢ αἰσθήματα μεταβιβάζονται εἰς τὴν ψυχὴν ἐπίσης διὰ
τοῦ ἰδίου ρευστοῦ.

Τῆς ψυχῆς ἀποχωρούσης τοῦ σώματος, τὸ σῶμα καθίσταται ἀ-
δρανές· ὁ ὕπνος δὲν παρέχει εἰκόνα τινὰ αὐτῆς τῆς ἀδρανείας, διό-
τι τὸ πνεῦμα δρᾷ ἐν ᾧ κοιμώμεθα. Ἄλλ' ὅταν ἰατρός τις, διὰ τοῦ
χλωροφορίου ἢ ἄλλου χημικοῦ μέσου, καθίστησιν ἀσθενῆ τινὰ ἀ-
ναίσθητον εἰς τὸν πόνον, εἰς πᾶσαν αἴσθησιν, φαίνεται ὅτι ἡ ψυχὴ
ἀποχωρίζεται στιγμιαίως ἀπὸ τοῦ σώματος.

Ἡ εἰσπνοὴ αἰθέρος ἢ χλωροφορίου καταστρέφει τὴν γενικὴν αἰ-
σθησιν, εἰς τρόπον ὥστε τὰ εἰς τὴν ἑκτακτον ταύτην φυσιολογικὴν
κατάστασιν βυθιζόμενα πρόσωπα δύνανται νὰ ὑποβληθῶσι, χωρὶς
νὰ αἰσθανθῶσι τὸν ἐλάχιστον πόνον, εἰς τὰς σκληροτέρας τῶν ἐγ-
χειρίσεων. Ἡ ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα δὲν εἶνε βεβαίως τὸ αὐτὸ πρᾶγ-
μα, ἀφοῦ ἐνταῦθα τὸ σῶμα καὶ ἡ ψυχὴ εἶνε προφανῶς κεχωρισμένα·
χάρις εἰς τὴν ἐπήρειαν τοῦ αἰθέρος ἢ τοῦ χλωροφορίου, ἡ ψυχὴ ἐξ-
ακολουθεῖ νὰ αἰσθάνεται καὶ νὰ σκέπτεται, ἐν ᾧ τὸ σῶμα βασανί-
ζεται, τέμνεται ὑπὸ τοῦ σιδήρου. Αὐτὰ τὰ δύο στοιχεῖα τοῦ ἀνθρω-
πίνου συγκρίματος οἰοῦναι διαχωρίζονται διὰ τοῦ ἀναισθητικοῦ ἐν-
εργοῦ αἰτίου (Figurier).

Κατὰ τὴν ἐπίγειον ζωὴν, ἡ ψυχὴ εἶνε μὲν συνδεδεμένη πρὸς τὸ
σῶμα, ἀλλὰ διακεκριμένη ἀπ' αὐτό.

Τὸ σῶμα δὲν γεννᾷ τὸ πνεῦμα· ἀλλ' εἶγε ἀναγκαῖον εἰς αὐτὸ ὡς
τὸ ἐργαλεῖον εἰς τὸν ἐργάτην, τὸ τηλεσκοπίον εἰς τὸν ἀστρονόμον.
Διὰ τῶν ὀργάνων τοῦ σώματος ἡ ψυχὴ ἐκδηλοῦται. Ὁ ὀφθαλμὸς δὲν
παραγεῖ τὸ φῶς, ὁ ἐγκέφαλος δὲν παραγεῖ τὴν ιδέαν, ἀλλὰ διὰ τοῦ
ὀφθαλμοῦ βλέπει ἡ ψυχὴ καὶ διὰ τοῦ ἐγκεφάλου σκέπτεται.

Ὅτι οὐσιωδῶς διακρίνει τὴν ἀνθρωπίνην ψυχὴν ἀπὸ τῆς τῶν ζώων
δὲν εἶνε οὔτε ἡ νοημοσύνη, οὔτε τὰ συναισθήματα, οὔτε τὰ πάθη·
εἶνε ἡ ιδέα τοῦ δικαίου, τῆς συνειδήσεως, τῆς ἠθικῆς ἐν ἐνὶ λόγῳ.
Τὰ ζῶα ἔχουσι πλείονα ἢ ἐλάσσονα νοημοσύνην, αἰσθήματα, πάθη,
ἀλλὰ μόνον ὁ ἄνθρωπος εἶνε ὃν ἠθικόν. Τὸ ἠθικόν ὃν διακρίνει το
δικαίον τοῦ ἀδίκου, ἐκτιμᾷ τὴν ἀξίαν τῶν πράξεών του, ἀναλογίζει
τὴν βαρῦτητα καὶ ὀφείλει, κατὰ συνέπειαν, νὰ ᾗ ὑπεύθυνον αὐτῶν.

Αἱ δυνάμεις αὗται εἶνε προνόμιον τοῦ ἀνθρώπου καὶ σχηματίζουσι
τὴν ἀνθρωπίνην συνείδησιν, ἧς στερεῖται τὸ ζῶον.

Ἐχιδνά τις σε δάκνει· δὲν τὴν καταστρέφου διότι εἶνε ἐνοχος,
ἀλλὰ διότι εἶνε ἐπικίνδυνος.

Κίσσα τις κλέπτει κόσμημα τι· δὲν εἶνε διὰ τοῦτο ἀξία ἐπιπλή-
ξεως.

Ἡ βοῦς βόσκει εἰς τὸ πλησιόχωρον λιβάδι· δὲν εἶνε ἐν ἐπιγνώσει
τῆς προξενουμένης ζημίας καὶ δὲν πρέπει νὰ ὑποστῇ τὴν εὐθύνην.

MARC BONNEFOU

ΤΟ ΑΟΡΑΤΟΝ ΤΗΣ ΥΛΗΣ

(ὑπὸ τοῦ Δόκτωρος Φ. Δέ-Κουρμέλλ).

Εἴμεθα ἄρα γε χυδαίως καὶ καθολοκληρίαν ἐσχηματισμένοι ἐκ
μικρῶν ὕλικῶν σφαιριδίων, ὀρατῶν καὶ σταθμητῶν, κυττάρων ἀπο-
καλουμένων, ἢ ἐνοῦται πρὸς ἡμᾶς μέρος τι αἰθέριον, ἀόρατον, τὸ πνεῦ-
μα; Εἴμεθα ἐν ἄλλοις λόγοις ὅλως ὕλη ἢ σύνθετοι ἐκ πνεύματος καὶ
ὕλης;

Τοιαῦται αἱ δύο σύγχρονοι δεσπόζουσαι ὑποθέσεις τῆς νῦν ἐπιστή-
μης περὶ τῆς ἐνδομύχου συστάσεως τοῦ ὄντος ἡμῶν.

Τίς ἔχει δικαίον εἰς αὐτὸν τὸν ἀρχαῖον καὶ ὁμῶς ἀείποτε νέον ἀ-
γῶνα τοῦ ὕλισμου καὶ τοῦ πνευματισμοῦ; Εἰς ἐκ τῶν δύο ἢ καὶ ἀμ-
φότεροι;

Ἄς ἀποδείξωμεν ὅτι ὑπάρχουσι τὰ μέσα δι' ὧν ἡ ἀόρατος ἢ ἀ-
ψηλάφητος, ἢ σχεδὸν ἀνύπαρκτος ὕλη, δύναται νὰ καταστῇ ὀρατὴ,
ψηλαφητὴ καὶ λίαν ὑφεστῶσα. Τοῦτο εἶνε ζήτημα βαθμῶν, μεταβο-
λῶν καταστάσεων ἀνεπαισθήτων, τόσῳ ἀληθές τυγχάνει τὸ παλαιὸν
γνωμικόν τοῦ Λινναίου: «Ἡ φύσις δὲν βραίνει δι' ἀλμάτων».

* *

Βάσις τῆς συγχρόνου πνευματολογίας ἢ μᾶλλον μιᾶς τῶν μορφῶν
τῆς, τοῦ πνευματισμοῦ εἶνε τὸ δυνατόν τῆς εἰς τὸ ἀπειροστόν ἀπο-

πυκνώσεως τῶν σταθμητῶν σωμάτων καὶ τῆς ἀνάσυστάσεως αὐτῶν ἐν δεδομένοις καιροῖς ἢ ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν ὠρισμένων τινῶν ἐνεργούντων αἰτίων.

Προφανῶς, οἱ ὕλισται γελῶσι καὶ χλευάζουσιν αὐτὴν τὴν ἀόρατον πορείαν τῆς ὕλης, αὐτὸ τὸ διαχωρητικόν, αὐτὰς τὰς διαπιδώσει αὐτῆς, ἅς οὐδεὶς εἶδρακε, αὐτὰ τὰ φαινόμενα, τὰ λεγόμενα *apports*, καθ' ἃ, ἀντικείμενα, ἄνθη, ρινόμακτρα, κλπ. ἐμφανίζονται ἀπροσδοκῆτως, χωρὶς νὰ γινώσκῃ τις τὴν παραγωγὸν αἰτίαν αὐτῆς τῆς ὑλικοποίησεως τῶν ἄλλων πραγμάτων. Τὸ πᾶν ἀρνοῦνται ἐκ τοῦ προτέρου. Ἄλλ' ἴδωμεν ἂν αὐτὸς ὁ τρόπος εἶνε λογικὸς καὶ ἂν αἰδέαι τῶν πνευματιστῶν δὲν εἶνε λίαν ἐπιστημονικαί.

Ἄς ὁμολογήσωμεν εὐθύς ἐξ ἀρχῆς ὅτι βιομήχανοί τινες χρῶνται τῷ πνευματισμῷ δολίως ὡς τέχνησμα ἐκμεταλλεύσεως τῆς ἀνθρωπίνης εὐπιστίας, αὐτοῦ τοῦ ἀνεξάντλητου ὀρυχείου τοῦ βασιζομένου ἐπὶ τοῦ ἔλκυστικοῦ πρὸς τὸ θαυμάσιον.

Ἄλλὰ μήπως ἔπεται ἐκ τούτου ὅτι εἶνε δυνατόν, τὰ δόλια, τὰ παρεσκευασμένα, τὰ ψευδῆ, τὰ ἀρχιψευδῆ φαινόμενα, νὰ παρεμποδίσωσι τὴν ὑπαρξίν τῶν πραγματικῶν, τῶν ἀναντιρρήτων γεγονότων; Οὐχί, βεβαίως. Ἄν τιτλοφοροῦνται μάγοι ἄτομά τινα, μὴ ἔχοντα ἐκ τῶν ἀρχαίων αὐτῶν σοφῶν μήτε τὴν δρᾶσιν, μήτε τὴν ἐπιστήμην, μήτε, πρὸ πάντων, τὴν εὐγενῆ ἀφιλοκέρδειαν, ὀλίγον μᾶς μέλει· δέον ἡμεῖς νὰ παρατηρήσωμεν ὅ,τι ὑπάρχει ἀναμφήριστον, καὶ ἐπικυρωμένον παρὰ τῆς πίστεως τεσσαράκοντα ἑκατομμυρίων ὀπαδῶν. (Ἰπάρχουσι, τῷ ὄντι, ἐν τοῖς δύο ἡμισφαιρίοις τεσσαράκοντα ἑκατομμύρια (1) πιστεούντων εἰς τὴν ὑπαρξίν τῶν πνευμάτων καὶ εἰς τὸ δυνατόν τῆς ἐμφανίσεως αὐτῶν εἰς τοὺς ζῶντας).

Χωρὶς νὰ ἤνῃ τις πνευματιστής (ὡς συμβαίνει καὶ εἰς ἐμέ, τοιοῦτον μὴ τυγχάνοντα), δύναται οὐχ ἤττον ν' ἀναγνωρίσῃ τὸ βᾶσιμον — ἂν ὄχι ὅλων τῶν φαινομένων των καὶ χωρὶς νὰ παραδεχθῇ τὴν αἰτίαν νὰ ἴδῃ μάλιστα, ν' ἀποδείξῃ ὕλικά τινα γεγονότα, χρησιμεύοντα αὐτοῖς ὡς βᾶσις, κυρίως τὸ διαχωρητικόν (τὴν διαπιδώσιν) τῆς ὕλης καὶ τὴν ἀόρατον πορείαν τῆς.

(Ἔπεται συνέχεια).

(1) Σ. Μ. Ἐκτὸς τῶν Σινοβουδδιστῶν, ἀνερχομένων καὶ πλεόν τῶν πεντακοσίων ἑκατομμυρίων.